

Preek over Mattheüs 13:44-46 en 1Koningen 3:5-12

Gehouden op de 5^e zondag na Trinitatis, 24 juli 2011, in de Evangelisch-Lutherse Kerk te Den Haag

Gemeente van Christus,

Ligt er ergens een schat op jou te wachten? Heeft het leven nog iets nieuws en onverwachts voor jou in petto? Want er kan plotseling iets op je weg komen waardoor alles anders wordt, waardoor je leven ineens meer zin en glans krijgt. Zo'n nieuwe bestemming zal je bestaan op z'n kop zetten, maar jou leven wel rijker en echter maken. Of is dit het nou, het leven dat je nu leidt?

Op dit soort vragen lijkt Jezus in te gaan in zijn twee korte gelijkenissen over de schat en de parel. Jezus vergelijkt het 'Koninkrijk der Hemelen' met wat er gebeurt als iemand in een akker een schat ontdekt en met wat er gebeurt als een koopman in parels een kostbare parel vindt. Allebei verkopen ze alles wat zij bezaten, en kopen die akker, respectievelijk die parel.

Dààrop lijkt dus het 'Koninkrijk der Hemelen'. Maar, wacht even, krabben wij ons aan onze hoofd, het Koninkrijk der Hemelen, is dat niet de eeuwige lente, de grenzenloze zaligheid voor de rechtvaardigen, het eeuwige leven in Gods nabijheid? Maar Jezus bedoelt met het 'Koninkrijk der Hemelen' niet het hiernamaals. Waar Mattheüs uit eerbied het woord 'God' door de omschrijving 'Hemelen' vervangt, spreken de andere evangeliën van het 'Koninkrijk Gods'. Het gaat dus om het Koninkrijk van God, het heersen van God hier op deze aarde, een wereld naar Gods bedoelingen, een wereld met méér God. Wat gebeurt er, als iemand een visie van dit vooruitzicht krijgt? Jezus beschrijft met twee beelden wat dan bijna noodgedwongen gebeurt: Als je in de ban van zo'n goede, rechtvaardige en voltooide wereld komt, dan wordt dat het belangrijkste van je leven. Dan moet daar al het andere voor wijken! Dan zet je alles op die ene kaart!

Het is volgens Jezus dus iets heerlijks om te ontdekken hoe jij iets kunt doen voor een wereld met méér goedheid, een wereld met méér God! Een ontdekking, waardoor je opleeft, waardoor je leven zin krijgt! Je inzetten voor een wereld met méér goedheid, met méér God beschrijft Jezus niet als een last die je op je moet nemen, als een zware opdracht die je op je schouders krijgt, maar als het mooiste wat je kan overkomen! Je ontdekt de schat die op jou ligt te wachten, die jouw leven richting en glans gaat geven. Maar heb jij een idee hoe die schat van jou eruitziet? Weet je een beetje wat je zoekt? Heb je een vermoeden wat het zou kunnen zijn: jouw manier om dienstbaar te zijn aan het Koninkrijk, jouw manier om goedheid, om God in de wereld te laten groeien? En weet je waar je moet zoeken, waar je naartoe moet om de schat te vinden die op jou ligt te wachten? In welke akker moet je graven, op welke markt zal je jouw parel kunnen vinden? Een joodse rabbi vertelde het volgende verhaal. In Krakau, in Polen woonde eens een jood Eizik, de zoon van rabbi Mozes. Deze Eizik kreeg op een nacht een vreemde droom. Hij zag zichzelf in de hoofdstad van een ander land onder een brug staan. En een stem sprak tot hem: 'Dit is Praag. Kijk goed, kijk onder de brug, daar waar je je voeten hebt neergezet, daar wacht een schat op jou die al jouw problemen oplost'. Eizik stond er eerst niet stil bij: een droom! Maar 's avonds kwam die droom terug, en de volgende nacht weer. Toen ging hij toch maar op weg, vooral om van die dromen af te zijn. Een wekenlange tocht, te voet naar Praag. Daar aangekomen, herkende hij de rivier en de brug en wilde hij, een schep in z'n hand eronder gaan kijken. Maar de brug werd door soldaten bewaakt die Eizik opmerkten en aanhielden.

Toen hij voorgeleid werd en beschuldigd werd van spionage, wist hij niets beters dan alles te bekennen: de dromen, de lange tocht vanaf Krakau, de herkenning van de plek.

Tot zijn grote verbazing begon de kapitein te lachen tot de tranen hem over de wangen rolden. 'Nee maar, ben je daarom zo ver gekomen? Moet je horen: als ik zo stom was als jij, weet je waar ik dan zou zijn op dit ogenblik? In Krakau! Ja, je hoort het goed! Je moet weten, elke nacht, al wekenlang hoor ik in mijn droom een stem, die tegen mij zegt: 'Er wacht een schat op jou in Krakau bij een jood namens Eizik, de zoon van rabbi Mozes. Een schat, onder de oven. Maar, wees even eerlijk, wie is nou zo dom om naar dromen te luisteren en op zoek te gaan naar een schat die niet bestaat?' En hij liet Eizik gaan zonder hem straf op te leggen. Eizik haastte zich naar huis terug, schoof zijn oven opzij en ja hoor, daar lag de beloofde schat.

Waar moet je zijn om de schat te vinden die voor jou bestemd is? Dit verhaal geeft hier antwoord op: thuis, bij jezelf. De schat, die van jou, kun je alleen in jezelf vinden en nergens anders. Maar misschien moet je er wel voor naar Praag of weet ik waarheen, om te ontdekken dat je jouw schat alleen thuis kunt vinden. Maar hoe zal die schat eruitzien? Heb je een idee wat je zoekt? Je kunt van alles aanzien voor de schat die voor jou van beslissende betekenis zal zijn! Wat is voor jouw leven het meest waardevolle, wat is jouw diepste verlangen? Ook op deze vraag krijgen wij een antwoord in een oud joods verhaal over een droom. Een verhaal uit het Oude Testament over de droom van Salomo.

Na veel strijd met anderen die de troon van David wilden bezetten, is Salomo op jeugdige leeftijd koning geworden. In een droom krijgt hij een grandioos aanbod. Hij mag van God vragen wat hij wil – zijn schat, zijn parel vrijuit kiezen. Natuurlijk zit ook Salomo, net als wij, vol dagdromen, vol verlangens naar een leven dat anders is dan het feitelijke leven van nu. Wat zal hij kiezen? Het antwoord van Salomo is even verrassend als ontroerend. “Schenk uw dienaar een opmerkelijke geest, zodat ik uw volk kan besturen en onderscheid kan maken tussen goed en kwaad”. Hij kiest niet voor een vlucht uit het leven zoals wij dit in het klein af en toe doen met onze dagdromen of het kopen van een Staatslot, want je weet maar nooit. Salomo kiest niet voor rijkdom of macht. Hij vraagt niet om uit onze werkelijkheid te worden gehaald en apart gezet te worden in een soort privé-paradijs. Maar hij vraagt of God hem goed in de werkelijkheid wil zetten, in de werkelijkheid met al zijn ups en downs, drama’s en dilemma’s en met zijn eindigheid. Hij keerde zich naar de werkelijkheid toe, naar zijn werkelijkheid, naar zijn volk, zijn opdracht. Daar lag zijn schat, nergens anders. “Zet me alstublieft goed het gewone leven in”, vraagt Salomo van God. Zodat ik zo goed mogelijk kan luisteren hoe dit leven in elkaar zit, goed en kwaad kan onderscheiden, en wat er allemaal in het leven gebeurt zo diep en goed mogelijk kan doorgronden!

Salomo vraagt om een “opmerkelijke geest”, letterlijk staat er een “horend hart”. Met een horend hart is Salomo in staat, als koning afstand te doen van alleen maar gaan heersen als een despoot, als een tiran. Als een koning die “zijn veld uitzet” en daarbij alles en iedereen naar zijn eigen hand zet en aan zich onderwerpt. Zoals ook wij mensen dat wel eens geneigd zijn te doen. Want zijn wij mensen niet in wezen allemaal van die kleine koningen met onze eigen koninkrijkes, waarover we willen heersen en die we willen kunnen uitbreiden?

Koning Salomo, zou je kunnen zeggen, kijkt niet alleen maar naar zijn eigen koninkrijk, maar ook naar dat van de anderen, en dan probeert hij met een “horend hart” te doorgronden, wat de ander wil en bezighoudt. En door zo altijd weer een luisterend oor te hebben voor het gehele leven, leert hij steeds meer bij! En komt hij uiteindelijk uit bij een levenswijsheid, die heel zijn eigen en andermans leven werkelijk doorgrondt. Bij een wijsheid die dan ook niet alleen aan de oppervlakte van het leven blijft staan, maar ook diepgang zoekt. En die geïnteresseerd is niet alleen wat voor hemzelf is, maar ook voor anderen!

Want om te kunnen horen naar wat je medemens en wat God te zeggen heeft, moet je open zijn, moet je daadwerkelijk aandacht hebben voor de ander, en moet je zelf even stil zijn. Werkelijk kunnen luisteren doe je niet op een afstandelijke manier. Door werkelijk te luisteren wordt je zelf geraakt, word je zelf bij de zaak betrokken, komt het bij je binnen. Werkelijk kunnen horen is een zaak van het hart, niet van kennis of verstand. Ook wij zeggen wel eens: iemand heeft een groot hart. En we denken dan aan iemand die van veel mensen houdt, met hun goede en hun slechte kanten. Maar een groot hart hebben, betekent niet alles zo maar goed vinden. Een groot, een horend hart hebben is niet: de schaduwkanten en alles wat mensen elkaar aan kunnen doen ontkennen. Het is geen toedekken en je hoofd afdraaien van wat niet goed is. Een groot hart is niet onverschillig, in tegendeel, het weet onderscheid te maken tussen wat goed is en slecht, tussen wat recht is onrecht. Het woord hart is in het Hebreeuws ‘lef’. Salomo was een lefgozer. Iemand met lef gaat moeilijke keuzes niet uit de weg. Iemand met lef heeft de moed om goed en kwaad onder ogen te kunnen zien en weet het onderscheid tussen die twee. Als je met zo’n hart, vol liefde voor God en mensen, een hart met lef, een hart met wijsheid om onderscheid te maken, luistert, dan hoor je waar het werkelijk om gaat in je leven. Als je je richt op het hart van de anderen en op het hart van waar het God om gaat, dat zal je zeker het wezenlijke van je leven ontdekken. Dan ligt jouw schat, jouw parel al binnen handbereik.

Amen.